

Vergaderjaar 2020–2021

35 901

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2021
(Derde incidentele suppletoire begroting)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

B Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

1. Leeswijzer

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV 2021

	Beleidsmatige verschillen (ondergrens in €)	Technische verschillen (ondergrens in €)
1. Openbaar bestuur en democratie	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Nationale Veiligheid	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Woningmarkt	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
9. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
10. Groningen versterken en perspectief	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

2. Beleidsartikelen

2.3 Artikel 1 Openbaar bestuur en democratie

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Openbaar bestuur en democratie (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- grotting 2021 incl. NvW en amende- menten	Stand na suppletoire begrotingen (inclusief de 1e en 2e incidentele suppletoire begroting)	Mutaties 3e incidentele supple- toire begroting	Stand 3e incidentele supple- toire begroting	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	72.234	105.071	4.102	109.173	0	0	0	0
Uitgaven	71.053	103.890	4.102	107.992	0	0	0	0
1.1 Bestuur en regio	9.324	41.321	4.102	45.423	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)								
Oorlogsgravenstichting (OGS)	3.501	3.501	0	3.501	0	0	0	0
Bestuur en regio	857	2.047	0	2.047	0	0	0	0
POK – Multiproblematiek	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0
Opdrachten								
Bestuur en regio	4.465	2.747	0	2.747	0	0	0	0
POK – Multiproblematiek	0	1.000	0	1.000	0	0	0	0
Grenstesten Duitsland Covid-19	0	12.000	0	12.000	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's								
Diverse bijdragen	465	1.015	0	1.015	0	0	0	0
Bijdrage aan medeoverheden								
Lokale culturele voorzieningen	0	0	4.102	4.102	0	0	0	0
Groeiopgave Almere	0	9.277	0	9.277	0	0	0	0
Evides	0	6.250	0	6.250	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties								
Bijdragen internationaal	36	36	0	36	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen								
RVB	0	40	0	40	0	0	0	0
RWS	0	908	0	908	0	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotings- hoofdstukken								
POK – Multiproblematiek	0	500	0	500	0	0	0	0
1.2 Democratie	61.729	62.569	0	62.569	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)								
Politieke partijen	25.853	27.810	0	27.810	0	0	0	0
Comite 4/5 mei	116	116	0	116	0	0	0	0
ProDemos	8.125	8.125	0	8.125	0	0	0	0
Verbinding inwoner en overheid	2.493	2.493	0	2.493	0	0	0	0
Toerusting en ondersteuning politieke ambtsdragers	3.227	3.227	0	3.227	0	0	0	0
Weerbaar bestuur	899	899	0	899	0	0	0	0
Stichting Thorbeckeleerstoel	99	99	0	99	0	0	0	0
Opdrachten								
Verbinding inwoner en overheid	7.672	6.018	0	6.018	0	0	0	0
Toerusting en ondersteuning politieke ambtsdragers	930	944	0	944	0	0	0	0
Weerbaar bestuur	1.785	1.253	0	1.253	0	0	0	0
Inkomensoverdrachten								
Toerusting en ondersteuning politieke ambtsdragers	6.982	6.982	0	6.982	0	0	0	0
Vergoeding rouwvervoer	0	20	0	20	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's								
Diverse bijdragen	1.339	3.039	0	3.039	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties								
Bijdragen internationaal	170	170	0	170	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen								
Dienst Publiek en Communicatie	821	821	0	821	0	0	0	0
RVIG	0	3	0	3	0	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotings- hoofdstukken								
Gemeentefonds (H50)	1.166	550	0	550	0	0	0	0

	Stand ontwerpbe-groting 2021 incl. NvW en amende-menten	Stand na suppletoire begrotingen (inclusief de 1e en 2e incidentele suppletoire begroting)	Mutaties 3e incidentele supple-toire begroting	Stand 3e incidentele supple-toire begroting	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Provinciefonds (H51)	52	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	24.765	24.765	0	24.765	0	0	0	0

Toelichting

1.1 Bestuur en regio

Bijdrage aan medeoverheden

Lokale culturele voorzieningen

Het kabinet stelt ter compensatie van de gevolgen van de coronacrisis middelen beschikbaar aan de medeoverheden. Daartoe zal in 2021 circa € 4,1 mln. middels een specifieke uitkering worden uitgekeerd aan de provincies, ter compensatie voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur in de periode 1 juni 2020 tot en met 31 december 2020.

2.3 Artikel 4 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2021 incl. NvW en amende-menten	Stand na suppletoire begrotingen (inclusief de 1e en 2e incidentele suppletoire begroting)	Mutaties 3e incidentele supple-toire begroting	Stand 3e incidentele supple-toire begroting	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	478.329	464.346	89.000	553.346	34.000	18.250	7.500	7.500
Uitgaven	537.329	537.953	89.000	626.953	34.000	18.250	7.500	7.500
4.1 Energietransitie en duurzaamheid	532.112	524.948	89.000	613.948	34.000	18.250	7.500	7.500
Subsidies (regelingen)								
Energiebesparing Koopsector	18.500	92.900	0	92.900	0	0	0	0
Energiebesparing Huursector	37.000	35.800	0	35.800	0	0	0	0
Energietransitie en duurzaamheid SAH	77.071	10.571	0	10.571	0	0	0	0
Warmtefonds	19.400	21.000	0	21.000	0	0	0	0
Kennis- en innovatieprogramma emissiearme bouwproducten (stikstof)	67.000	27.400	0	27.400	0	0	0	0
Opdrachten								
Energietransitie en duurzaamheid Bijdrage aan ZBO's/RWT's	0	0	1.500	1.500	5.500	3.000	0	0
Energietransitie en duurzaamheid Bijdrage aan medeoverheden	2.536	3.096	0	3.096	0	0	0	0
Programma reductie energieverbruik	5.034	5.034	0	5.034	0	0	0	0
Aardgasvrije wijken	40.000	94.974	0	94.974	0	0	0	0
Ontzorging maatschappelijk vastgoed	0	18.884	0	18.884	0	0	0	0
Ventilatie in scholen	0	15.000	0	15.000	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	100.000	99.553	84.000	183.553	14.500	0	0	0

	Stand ontwerpbe- groting 2021 incl. NvW en amende- menten	Stand na suppletoire begrotingen (inclusief de 1e en 2e incidentele suppletoire begroting)	Mutaties 3e incidentele supple- toire begroting	Stand 3e incidentele supple- toire begroting	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
ILT(handhaving energielabel)	532	532	0	532	0	0	0	0
RVO.nl (uitvoering Energieak- koord)	47.254	23.579	1.000	24.579	500	0	0	0
Dienst Publiek en Communicatie	0	600	0	600	0	0	0	0
Diverse Agentschappen	600	0	0	0	0	0	0	0
RVO.nl (energiestransitie en duurzaamheid)	11.221	27.338	0	27.338	0	0	0	0
RVB	0	0	0	0	5.000	6.250	7.500	7.500
Bijdrage aan (andere) begrotings- hoofdstukken								
EGO	10.409	866	0	866	0	0	0	0
Gemeentefonds (H50)	94.199	47.515	0	47.515	0	0	0	0
Handhaving energielabel C	1.356	306	0	306	0	0	0	0
Kennis- en innovatieprogramma emissiearme bouwproducten (stikstof)	0	0	2.500	2.500	8.500	9.000	0	0
4.2 Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	5.217	13.005	0	13.005	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)								
Bouwregelgeving en bouwkwali- teit	3.584	11.422	0	11.422	0	0	0	0
Opdrachten								
Bouwregelgeving en bouwkwali- teit	1.570	1.520	0	1.520	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen								
ILT (toezicht EU-bouwregelgeving)	55	55	0	55	0	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotings- hoofdstukken								
Infrastructuur en Waterstaat (H12)	8	8	0	8	0	0	0	0
Ontvangsten	91	91	0	91	0	0	0	0

Toelichting

4.1 Energietransitie en duurzaamheid

Subsidies

Kennis- en innovatieprogramma emissiearme bouwproducten (stikstof)

Met het kennis en innovatieprogramma wordt een bijdrage geleverd aan de kennis en ontwikkeling van emissiearme bouwconcepten en bouwlogistiek, zodat dit emissiereductie-maatregelen worden die effectief kunnen worden opgeschaald. Via een subsidie wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van een afsprakenstelsel voor digitalisering van het bouwproces en de bouwlogistieke stromen gericht op stikstofreductie. Na de bouw van het digitale systeem gaat het beheer en de financiering over naar de sector.

Bijdrage aan medeoverheden

Ventilatie in scholen

Naar aanleiding van de motie van de Tweede Kamerleden Westerveld en Kuiken van 14 juli 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 25 295, nr. 1368), waarin de regering wordt verzocht urgentie te betrachten in het oplossen van

ventilatieproblemen bij scholen en deze zomer hierop al inzet te plegen, wordt in totaal € 100 mln. vanuit de aanvullende post toegevoegd aan de begroting van BZK voor 2021 en 2022. Dit betreft een deel van de middelen die nu nog op de aanvullende post staan voor de aanpak van ventilatie in schoolgebouwen. Met de middelen worden alle tot 1 juli 2021 ingediende aanvragen voor de Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) gehonoreerd en kan er aanvullend een tweede tijdvak worden opgesteld. Het bedrag van € 100 mln. is gebaseerd op het verwachte aantal aanvragen voor de SUVIS-regeling op basis van de eerdere inventarisatie van het Landelijk Coördinatiecentrum Ventilatie in Scholen (LCVS) en de ervaringen met de eerste openstelling van de SUVIS regeling. Naar verwachting wordt hiermee aan de potentiële extra vraag naar de SUVIS regeling voldaan. In totaal wordt er voor dit doel € 85 mln. aan de begroting van BZK toegevoegd in 2021 en € 15 mln. in 2022. Voor dit kasritme is gekozen omdat de nieuwe openstelling van de SUVIS regeling loopt tot en met 31 januari 2022.

Ventilatie is vaak niet het enige wat moet worden aangepakt in een schoolgebouw; het kan nodig zijn om investeringen in de onderwijshuisvesting in samenhang te doen. Mede hierom zijn er ook nog middelen op de aanvullende post gereserveerd voor 2022 en 2023 (in totaal € 160 mln.) voor een vervolgregeling, waarin de ervaringen met de SUVIS-regeling en de uitkomsten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Onderwijshuisvesting worden meegenomen.

Bijdrage aan agentschappen

RVO.nl (uitvoering Energieakkoord)

Dit betreffen uitvoeringskosten voor het RVO voor het uitvoeren van de SUVIS-regeling.

RVB

In het kader van het stikstofbeleid wordt budget beschikbaar gesteld om aanbestedende rijksdiensten (Rijkswaterstaat (RWS), ProRail en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB)) in staat te stellen om structureel uitstootverminderende criteria te stellen bij aanbestedingen. Het RVB ontvangt hiervoor een bijdrage vanuit BZK.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

Kennis- en innovatieprogramma emissiearme bouwproducten (stikstof)

TNO ontvangt middelen om kennisontwikkeling en innovaties door consortia van kennisinstellingen en bouwers te stimuleren voor toepassing van lichtere bouwmaterialen, meer off-site-productie (prefab) en efficiëntere bouwprocessen. Hiervoor zullen de middelen worden overgeheveld naar de EZK-begroting.